

»A nemzetiségre nem a faj és nem a nyelv, hanem egyedül a belső érzület a döntő«

Dr. Csekey István professzor előadása
az Akadémián Liszt Ferenc származásáról

Budapest, május 3. A Tudományos Akadémia I. osztálya hétfőn délután ülést tartott, amelyen dr. Csekey István szegedi egyetemi tanár tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást »Liszt Ferenc származása és hazafisága« címmel.

— A Liszt- emlékévé során — mondotta — Liszt körül ugyiszólván csak a származás kérdése maradt tisztázatlan. Híres embereknel a glorifikálás szabad utat enged a képzelet csapongásának. Így történt, hogy Liszt első nagy életrajzírója, Ramann Lina, családját a báró, sőt gróf Liszthi-családdal hozta kapcsolatba, holott ez az erdélyi szász eredetű és német anyanyelvű család magyar földön élt. Azt is megírta, hogy Liszt dédtyja, Sebestyén, alacsonyabb rangú tiszt volt az I. császári huszárezredben. Ebből aztán az életrajzírók daliás huszárfőhadnagyot csináltak. Holott most az anyakönyvi adatok feltárásakor kitudt, hogy Liszt Sebestyén 1793-ban halt meg a mosonmegyei Rajkán mint »özvegy zsellér«, neve pedig elő sem jön a huszárezred névjegyzékében.

— A módszeres levéltári kutatások arra az eredményre vezettek, hogy a Liszt-család német eredetű volt, s nevét csak Ferenc atyja, Ádám kezdte magyarosan írni. Liszt Ferenc ausztriai eredetű é snémet anyanyelvű család magyar földön született sarjadéka volt.

— Nem forog fenn semmi kétség afelől — folytatta Csekey professzor —, hogy a nemzetiségre nem a faj és nem a nyelv, hanem egyedül a belső érzület a döntő. A történelmi és tradicionális sorsközösség tudata teszi ki valakinek a nemzetiségi érzését. Ezzel szemben a német fajelmélet egyedül áll. Amde a faj élettani fogalom, a nemzet azonban, mint sorsközösség, elsősorban szellemi fogalom. Ha a faj, vagy a név lenne a döntő, akkor Petőfi Sándort, Petrovics Istvánnak és a tót cselédnek, Hruz Máriának a fiát, nem tekinthetnők magyarnak. Ugyanigy Zrínyit és Hunyadit sem. Jóllehet tehát Liszt Ferenc német fajú és német ajku szülőktől származott és nyelvünket különös életkörülményei miatt nem beszélte, mégis magyar volt és marad egyedül és kizárólag azért, mert annak érezte és vallotta magát ezerszer írásban és szóban, nyilvánosan és magánbeszélgetésekben, műveiben és leveleiben. Magyar volt szóval és tettel egyaránt. Pedig nemzetiségének meghatározására mégis csak ő maga volt a legilletékesebb.

— Liszt muzsikája pedig egyenesen hangokból ártított magyarság. A romantika korszakában Európa a rapszodiákon keresztül vesz tudomást a magyar szellemiségről. Addig csak a magyar hősiességet ismerte. És ez a nagy ember, korának ez a leghíresebb embere, a mienk. Mint nemzeti hős áll hazája előtt. Vörösmarty, a nemzeti dicsőség koszorús dalnoka, ódájában hű rokonnak köszönti a nagyvilág hírhedt zenészét, Petőfi pedig elszavalja a szívbemarkoló költeményét Liszt születésnapján a pápai főiskola képzőtársaságának ünnepélyén. 1856-ban írja Liszt: »Bebizonyult és kétségtelen, hogy a nemzeti büszkeség alkotóeleme vagyok.«

— Mint ahogy a Dürer-kérdésben meg tudt egyezni a magyar és a német közvélemény — fejezte be előadását —, ép ugy nincs értelme, hogy Lisztnek, az egész emberiség közkinosának hovatartozása felett hajba kapjon. Liszt Ferenc német szülőktől született magyar földön, de magyarnak vallotta magát mindig és mindenütt. Tehát jó magyar ember volt, aki fennen hangoztatta magyarságát akkor is, ha erre nem volt szüksége, sőt akkor is, ha ez nem vált előnyére. Nincs ezen kivetni, vagy szépitni való. Sőt ellenkezőleg, a magyar szellemiség javára írható tény, hogy a magyar föld, a magyar hazát idegen ajku polgárából ilyen tevékeny és lelkes hazafit tudott kitermelni.

Az előadást a nagyszámu lelkes közönség melegen megtapsolta.

Nagy keresztretrejtvény- verseny

Délmagyarországban.

Májusi vadászat gróf Almásy Dénes uradalmában

A „hatos” sorsa

(A Délmagyarország gyulai szerkesztőségétől.) Két nap előtt megszólalt a telefon s az uradalmi intéző közölte velem, hogy gróf Almásy kegyelmes ur egy hatos bak lelövését rendelte el, mert egyrészt a többi bakokat kiveri, másrészt a szomszédban csavarog s nem akarja, hogy a pecsenyevadászok áldozata legyen. A rendelet végrehajtásánál reám gondoltak, mert a két vadór elég gyenge a golyólövésben, a főintézőnek más az elfoglaltsága. Almásy Alajos gróf pedig külföldön tartózkodik. Megbeszélésünk azzal végződött, hogy május elsején 3 órakor a vadóri lakban találkozunk.

Oththon vacsorai beszélgetés közben kérdezték tőlem:

— Hát történeteket nem csinálisz?

Hozzá vannak szokva, hogy vadászat előtt történetkészítéssel szoktam foglalkozni. A legnagyobb csodálkozással hallották:

— Boldog leszek, ha én tehetem azt a bizonyos »egy lövést«.

Ébredés: »Szeretnék május éjszakáján...« káromkodás... világosság gyújtás után pénzkeresés... ablaknyitás... négy szál cigány: »Boldog májusokat a tekintetes urnak és az egész házanépének.« Köszönöm!... Baksis... Mehettek!...

Babona? Nem is lehet rossz cigánnyal találkozni a nap első perceiben... Rossz ébredés, még lehet jó kabala...

Átgondolása a nagymagyarországi, 35 évvel ezelőtt bérelt vadászterületeknek a jó öreg Werlich multjával és a sok szép vadász emlékekkel, medve, disznó, szarvas, fajdkakas, stb. Mi maradt belőle? Uradalmi területeken tenyésztett őzikék, fécánok, foglyok és nyulak. Itt-ott egy-egy róka, tuzok, gráciából löhető szarvastehén, lateiner-ember már nem jut bikalövéshez, azt már nagy pénzért mérik, területet pedig — melyen bika jár — csak vagyonért lehet bérelni.

Öt milliméter esővel felérő harmat áztatta a földet. Járjuk körül az erdő előtti ötvenholdas haretáblát, hátha abban fekszenek már. Megindulunk. Ötpercenyi óvatos menet után Szegedi vadór egy pontra hívja fel figyelmemet. Háromszázötven méter körüli távolságban, az ő messzelátójával nem lát tisztán. Nézem. Ó... Suta... Kerüljünk közelebb hozzá, a fásor fedezete alatt, a bak sem lehet messze! Rossz széllel mintegy 200 méterre megközelítve, egy másik fiatal suta is felfigyel, majd ugranak. Az etető irányában az erdőbe váltanak, megzavarva a békésen legelésző nyusziakat.

Haditanács. A részemről való erőszakoskodás után az öt éves ákácok átvizsgálása és a hatos jelenlétének megállapítása következik. Elöl a vén suta. Utána a hatos, majd a fiatal suta. Kétszáz méterre figyelve, lassan haladnak felém, az erdő 300 méter körzetben állátható, helyenként fűfő-

tokkal tarkított.

Szélfordulás... A fedezékemet képező etető felé való szimatolás, majd fordulás és Szegedi vadór felé visszatérés... Lövés... Őzek vágatása a here-táblán keresztül...

Összejövételkor a lövés és golyó helyének megállapítása: alacsony — elkésett mögéhízázás —, a harmatos fűvön a fű levágása egyenes vonalban. Bucsuzás. Délutáni találkozás megbeszélésével, indulás haza. Utközben serétre töltés és ballagás.

Kovács vadór jelenti, hogy reggel a »hatos« elvált hölgyeitől s befeküdt a karikába. Tanácskozás után haditerv: a bak nem lehet máshol, mint az erdőben, mert a terepet átkutatva, egy heját löttem s a lövésre minden ugrott volna, ami a közelben van. Sétuták, se bak. Annál több nyul, fécán és fogoly. Lassan rajvonásban átnéz-zük az erdőt. Szegedi a here felőli részhez közel Kovács a szomszéd határ mentén, én középen.

Tízpercenyi lassu, óvatos menet után Szegedi irányából mozgás, mely sebesedővé válik, majd a »hatos« megpillantása... vágatás előtt félkörben 80 lépés távolságban Kovács felé... vadat kísérő, célzott lövés, magas váll-lapra... semmi jelzés... Kiabálás: Kovács vigyázz! A vad figyelése, mely 20 ugrás után összeesik. Beteljesedett.

Puha lövés. A golyó a tüdő alsó szélén ment be, a gyomron keresztül jött ki, szinte érthetetlen, hogy ilyen sebbel jelzés nélkül még 20 ugrást tudott tenni. A hatos mozdulatlanul feküdt.

Farkasfalvi Mauck Elemér.

Mosó műselyem matt női
harisnya, hibátlan 168 fill.

Mosó műselyem matt short
női gumis harisnya hibátlan 138 fill.

Fehér vászon női kalap 138 fill.

Háziszőttles törülköző 78 fill.

Borbélykendő 24 fill.

Gsikos etamin függöny anyag 58 fill.
1 méter

Figyelje holnapi hirdetésünket.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ RT.
SZEGED, CSEKONICS 42 KISS UCCA SAROK